

UiT Norges arktiske universitet

Privatarkiv nr. 28 Knut Lunde (1867–1937)

Omfang, innhold og UBs arbeid

Henning Hansen & Marianne Kaldager

Universitetsbiblioteket i Tromsø

post@ub.uit.no

Privatarkiv nr. 28 Knut Lunde (1867–1937)

- **Journaler** med anslått 50-60.000 konsultasjonsnotater fra 1905 -1937
- **Brev:** ca 30.000 fra inn- og utland, pasientbrev og annen korrespondanse

Pasientjournal for 1905–1915

Folketellingen 1910. Knut Lunde. Yrke: kvaksalver. Helbreder en masse folk og gaardsbruk.

Tellingskrets: [001 Finlandsnes - Brødstadmarken >](#)

Bosted land: [0035 Lunde \(gaard\) >](#)

[Tilbake til søk](#) [Rapporter](#) [Skannet](#) [HBR](#)

Person: 001 Knut H. Lunde

Første Forrige **Neste** Siste

[Vis tabell](#)

PERMANENT ID: [pf01036955000279](#)

[Del](#) [Skriv ut](#)

Rolle:	-	Kjønn:	m
Husholdningsnr:	01	Alder:	-
Personnr:	001	Fødselsdato:	1867-07-20
Familiestilling:	hf	Fødested:	Salangen
Sivilstand:	g	Bostatus:	b
Yrke:	Kvaksalver. Helbreder en masse folk og gaardsbruk	Sedvanlig bosted:	-
Merknader:	-	Antatt oppholdssted:	-

Mer informasjon: +

Beboere: -

[001 Knut H. Lunde >](#)

H.nr:	01	Familiestilling:	hf
Alder/født:	1867-07-20	Sivilstand:	g
Fødested:	Salangen	Yrke:	Kvaksalver. Helbreder en masse folk og gaardsbruk
Bostatus:	b		

Kildeinformasjon:

Folketelling 1910 for 1926 Dyrøy herred

[Gå til full kildeinformasjon >](#)

Fylke:	Troms
Kommune (1947):	Dyrøy
Geografisk område:	Dyrøy komm. Senja og Troms fogd.
Startår:	1910
Sluttår:	1910

Tellingskrets:

[001 Finlandsnes - Brødstadmarken >](#)

Bosted land:

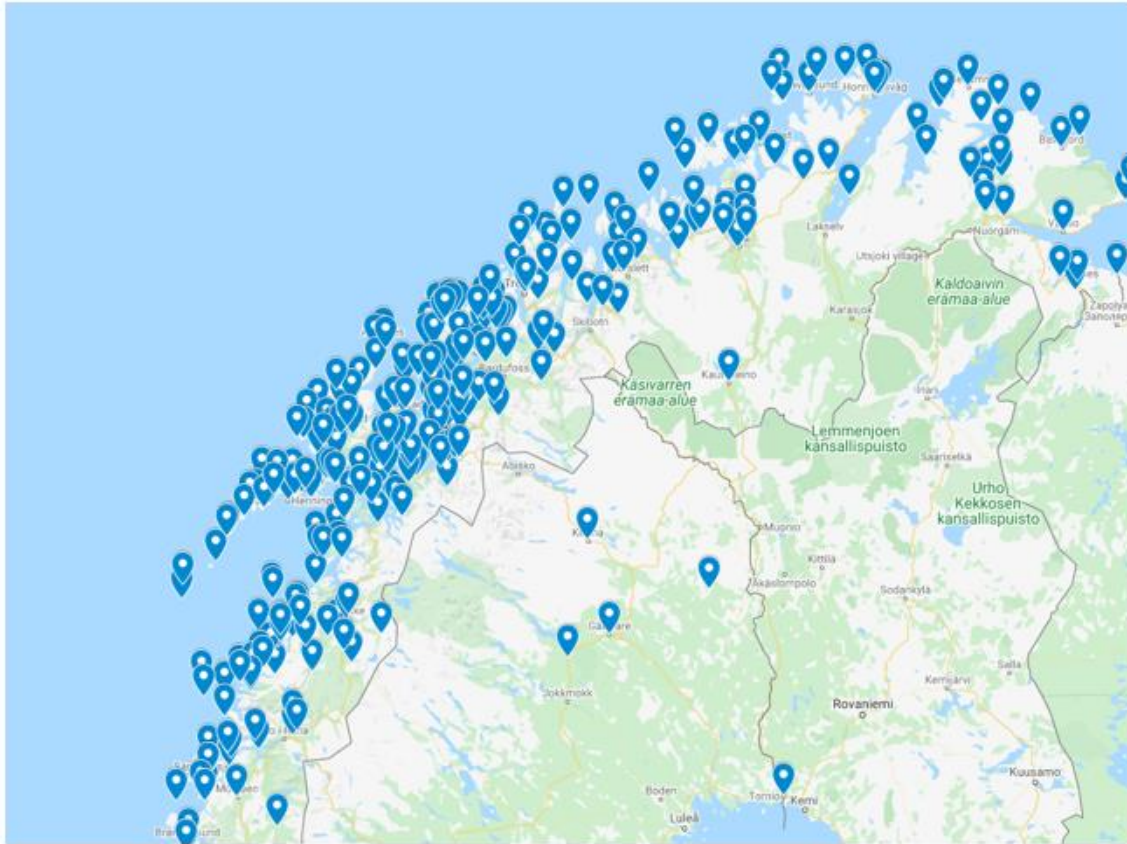
[0035 Lunde \(gaard\) >](#)

Matr.nr/Gnr:	5
Løpenr/Bnr:	6

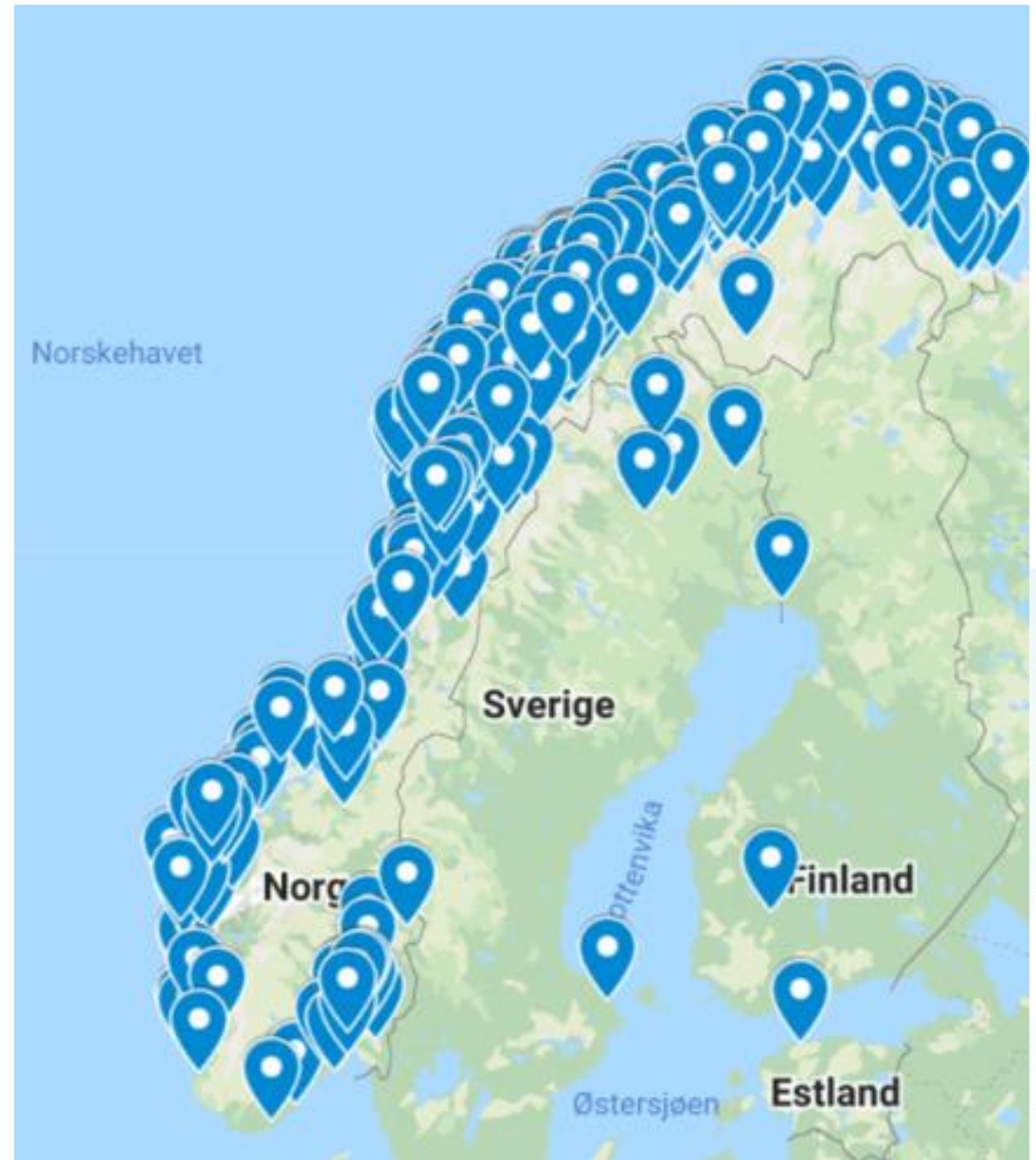

Henriette Andrea & Knut Lunde,
Brøstadbotn på Dyrøy i Troms

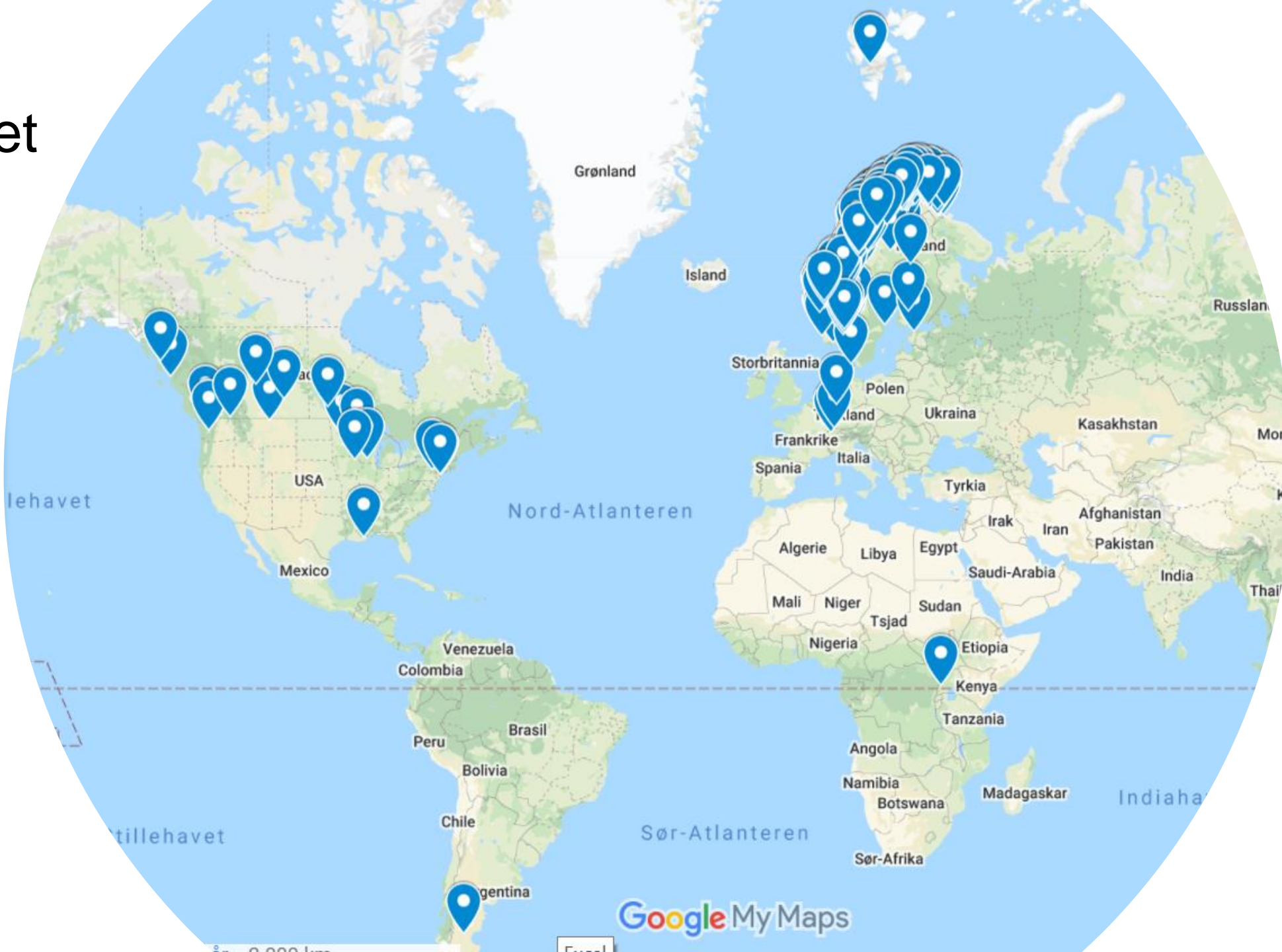

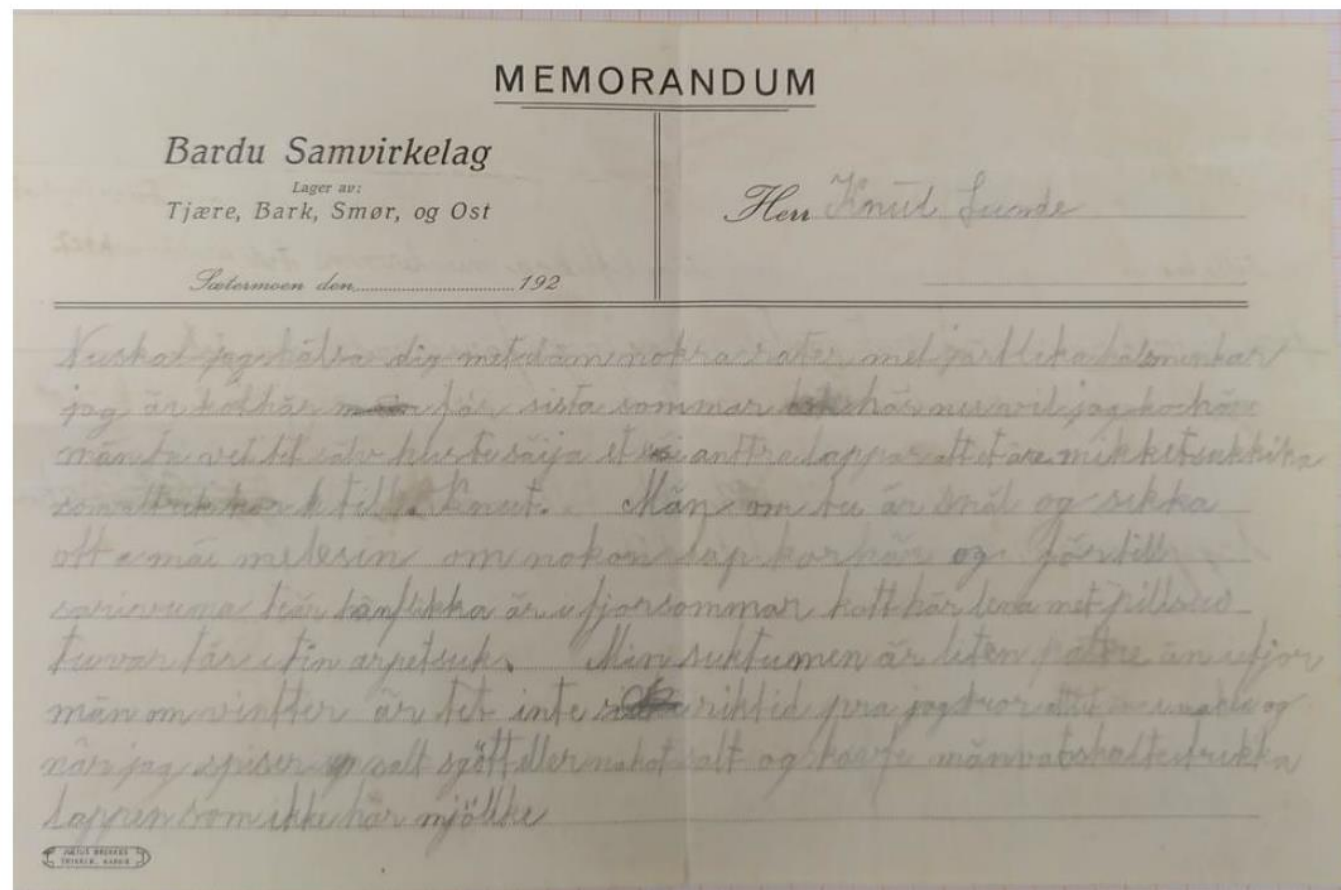
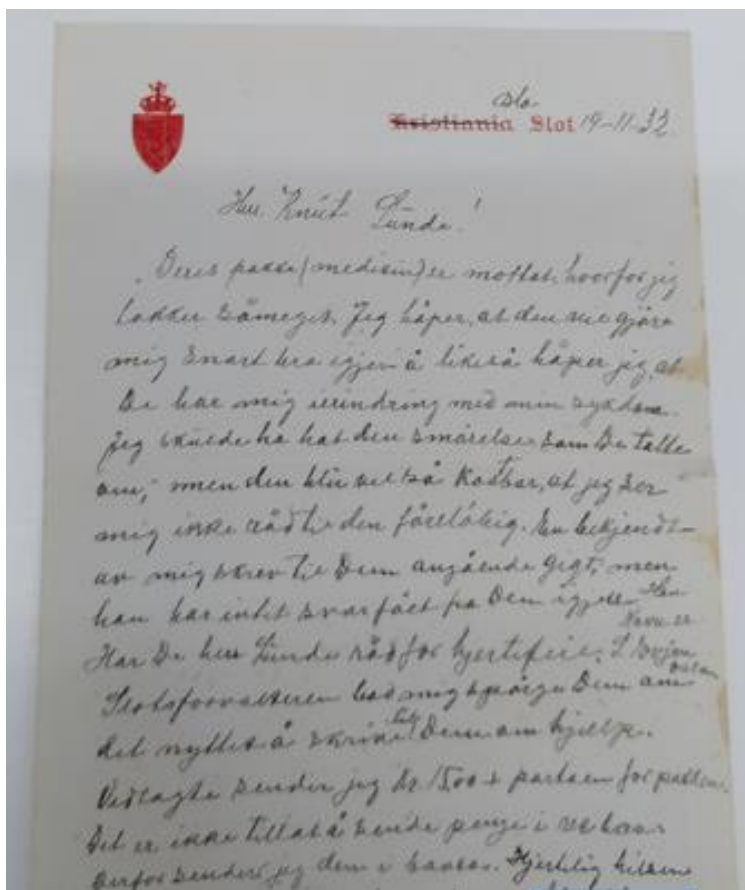

Knut Lunde fikk brev fra mennesker som trengte hjelp i Nord-Norge, i hele Norge...

..og
utlandet

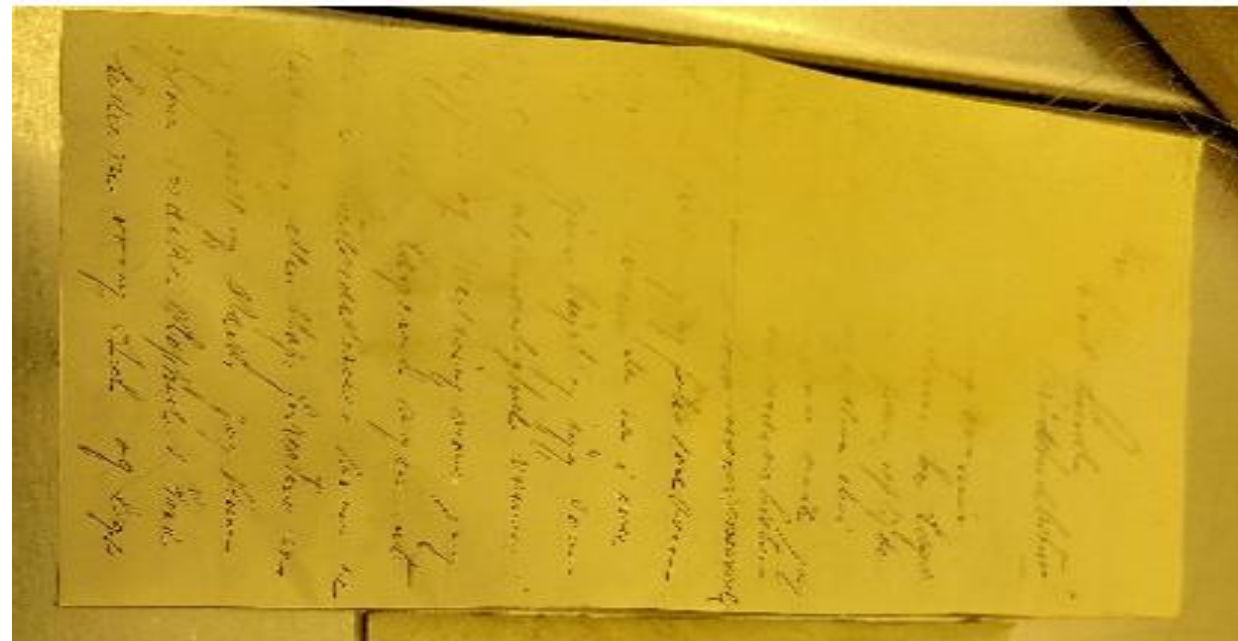
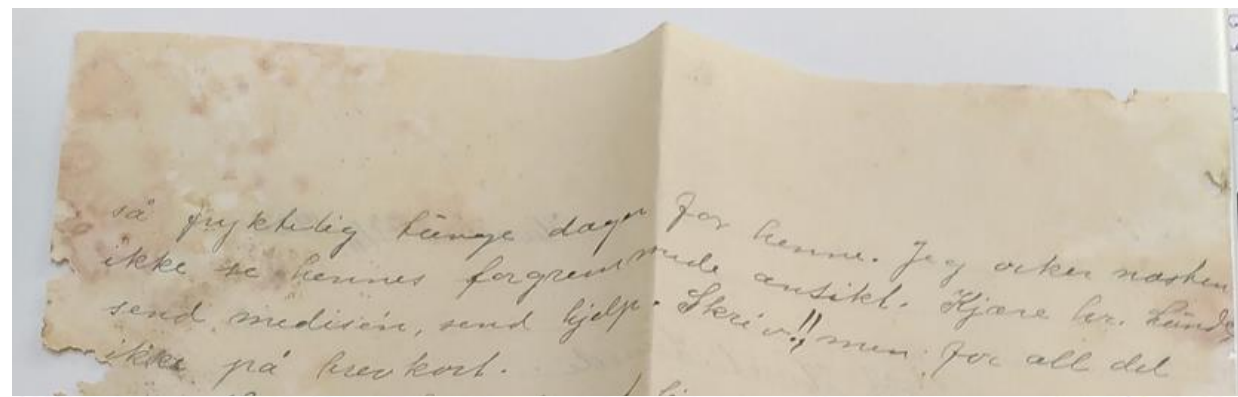

Brev fra slottet (t.v.) og Bardu samvirkelag (t.h.)

Privatarkivet: Bevaring og status

- Hvis papir går i stykker eller tegnisviskes ut, blir budskapet borte
- For å bevare arkivet blir det grovrenset og sortert. Samtidig forberedes digitalisering og arkivering.

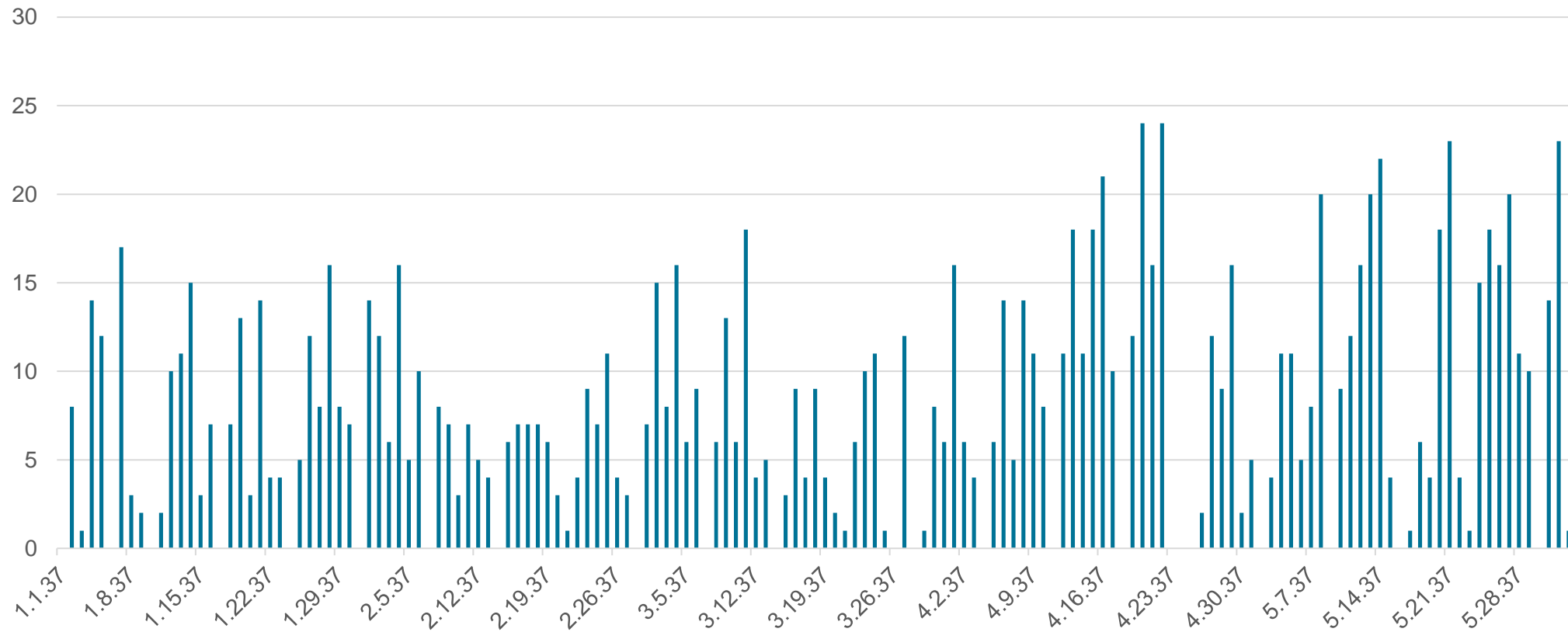

Pasientjournaler (1905–1937)

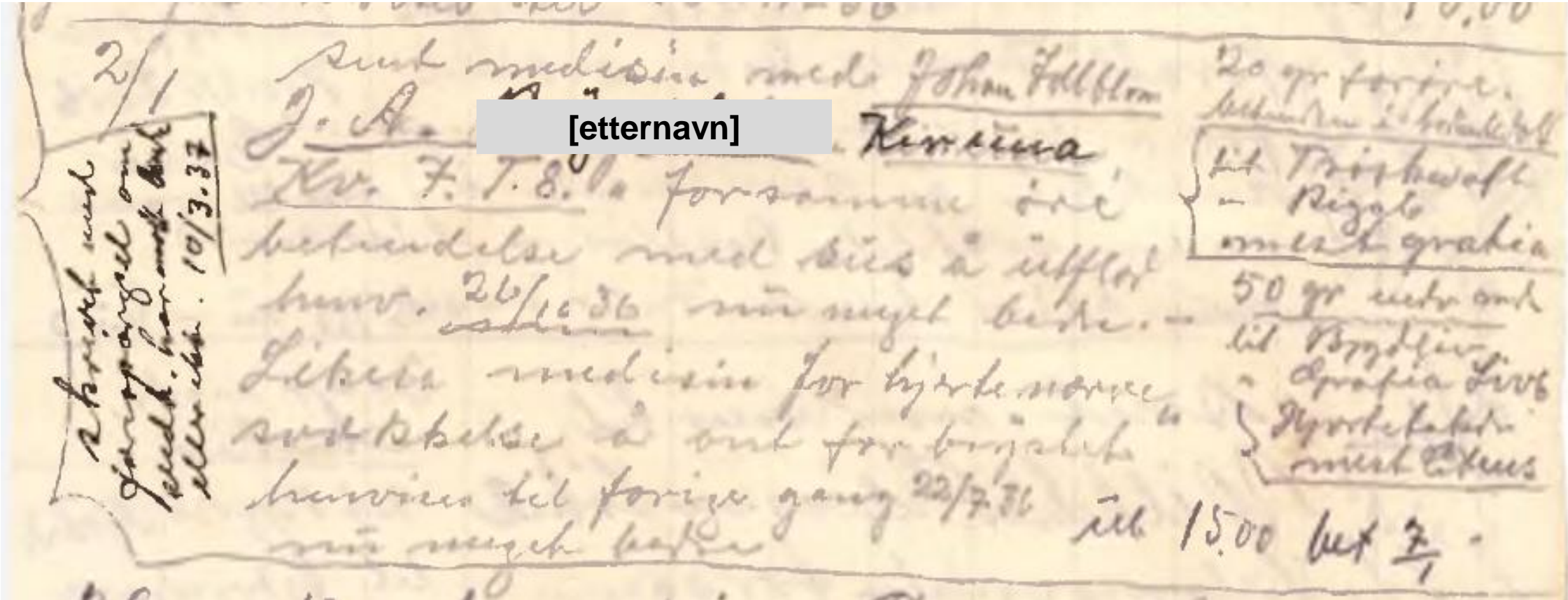
Konsultasjonsnotater 1. januar 1937 – 2. juni 1937

$N = 1\ 200$
daglig gjennomsnitt: 7,8

1. juni 1922 – 31.12.1923: 4408 konsultasjonsnotater på 579 dager; snitt på 7,6. Høyest antall på én dag: 32.

Vanlige elementer i en journalinnførsel [1937]:
 Dato, navn, helseproblem og tilstand, tidligere og senere kontakt,
 behandlingen Lunde forordner og pris.

Brevsamlingen

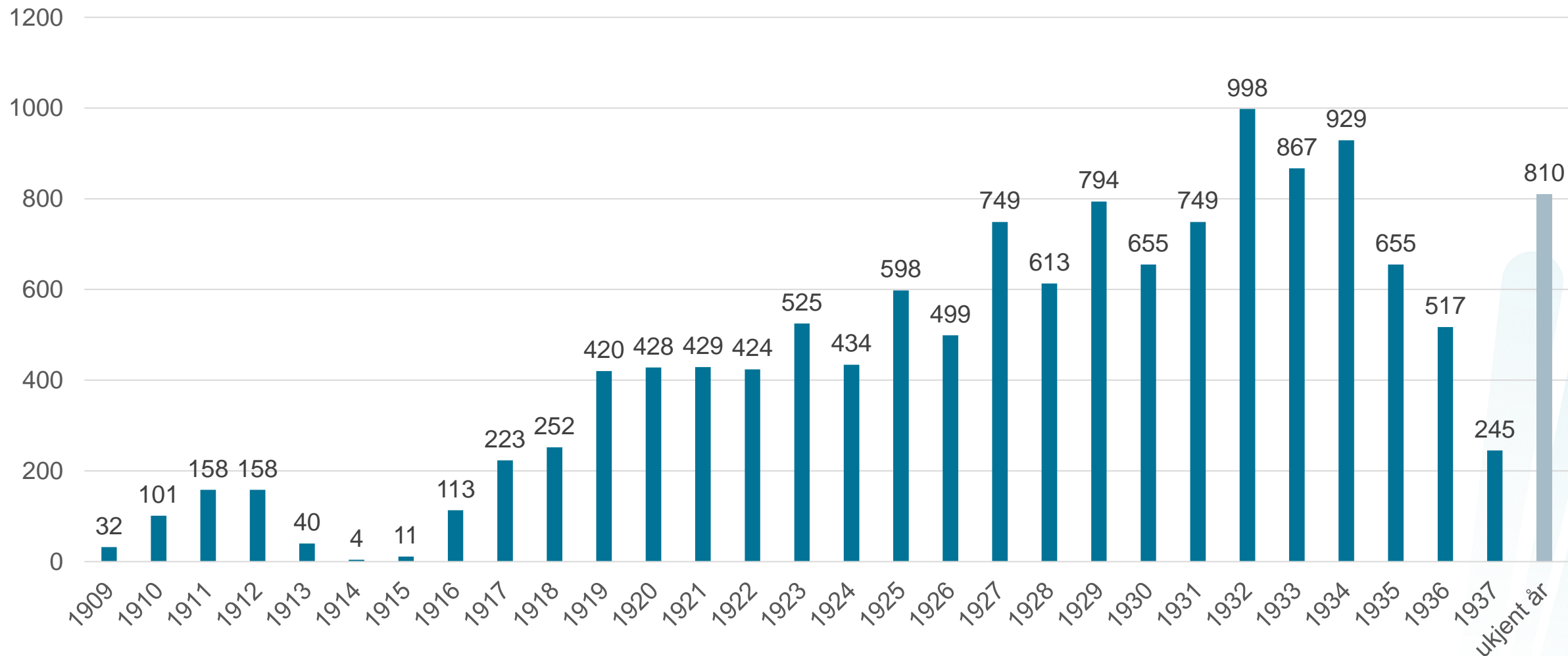
- 1893–1937
- **Brev *til* Knut Lunde**
 - Fra eller for mennesker som ønsker hjelp
 - Angående handel
 - Offentlig korrespondanse
 - Annet:
 - Amerikabrev m.m.
- Brev og notater **fra** Knut Lunde til pasienter

Her. Knut Lunde

hakk forsiast Da jeg har vært
sa gang hos dig med et saar
i munden og har jeg faaet de
oppe igjen og det er gaadt over
helle kjen og uden paa kjen
roede flammer nu har jeg plaaget
i over en maane siden jeg fik
det oppe i igjen og de gaar nede i
tungen ~~tungen~~ er meget ont
Knut Lunde gjør vad du kan
ah jeg kan blive frisk i munden
og tungen jeg er helt daarlig i munden
~~da~~ da jeg var hos dig hade jeg saar i
maven men den er jeg aldere frisk iden
jeg har meget ont i ryggen sam jeg
har plaget lunge med Kjore Lunde
gjør mig glad for for alt
penge skal jeg sende dig naar
jeg bliver frisk lev vel og vær
Hilsen fra

Antall arkiverte brev per år (pr. 20210720)

$N = 13\ 435$

«Hr. K. Lunde,

(...)

Det er nu 5 gange jeg har vert hos dig. Og du sa, at det var nödvendigt at holde ut med medisin. (...)

Herregud hvor tungt livet er. Og dog tror jeg på Gud, tror han vil oss vel i alt hvad som hender. Tror at han kan gjøre hvad han behager. Ja, jeg tror på ham, har trodd, men nu synes jeg, jeg synker, synker daglig ned i fortvilelse. Jeg har nemlig hatt sykdom i mitt hus i 33 år, skjönt dette er første tæringstilfelle. Tunge lange år.

(...)

Bare De vilde gjøre noget – men snart!! Skriv !!! Jeg vet De har fått nådegave til å hjelpet mange.»

[Nordland, 1927]

«... Dessværre ser det ut til eller er avgjort at vi kommer til å miste gutten vår, eller at han vil dø fra oss denne gang. Det ser ialfall ut til at menneskelige midler ikke kann redde ham. ...

Nu får De dette brev søndag morgen eller søndag formiddag. Tænk om der i løpet av søndagen kunne skje en forandring i guttens tilstand til det bedre, hvilken glæde...

Ja, kjære Lunde tenk på ham og gjør noe for ham. Gjør ham ialfall smertefri. Ja nu kann jeg ikke mer.

Takk og venlig hilsen...»

Mr. Dr. Knut Lunde,

Brestadbotn.

Er takkende i besiddelse Deres meget venlige av II.de. Dessværre ser det ut til eller er avgjort at vi kommer til å miste gutten vår, eller at han vil dø fra oss denne gang. Det ser ialfall ut til at menneskelige midler ikke kann redde ham. Jeg fortalte Dem vel i min forrige skrivelse at jeg var i Marstad for 14 dage siden å fikk gutten røntgenundersøkt. Resultatet fikk jeg så en 4-5 dage efter med den oplysning at gutten ikke kunne bli friak. Det viste sig nemlig at vanne i lungen, eller brysthinnebetendelsen, som Dr. Brockmann nu kalte det var forgrenet over i andre lungen, sandsynligvis med tuberkulose bak, og hvis ikke feberen gav sig kunne ikke gutten greie det stort lenger end en måned til. Nu er der imidlertid gådd 14 dage, og de to siste dage har han vært meget dårlig med fantesianfall og sier selv at han ikke greier det lengere. Han har nemlig fått åndenød og hjertet som de siste 14 dage har gådd med en tempo av 120 slag i minuttet, kann formentlig ikke helle det ut stort lenger heller.

Jeg har likesom den hele tid hatt det håp at det muligens skulle kunne rette på sig, men nu synes det å være bristet. Feberen heller sig fremdeles hsi, og vil selvsagt vedvare med det til det er slutt. Ærlig talt hadde jeg også hatt det håp til Dem siden det var tale om vanne i lungen og betendelse at De skulle ha kunnet rekke gutten en hjelpende hånd, men det er vel ikke alt som kan leges heller. Det er sakk skjebnen et menneske skal gjennegå det kommer an på. Nu får De dette brev søndag morgen, eller søndag formiddag. Tænk om der i løpet av søndagen kunne skje en forandring i guttens tilstand til det bedre, hvilken glæde. Ja forutsatt gutten enda er ilive. Ja kjære Lunde tenk på ham og gjør noe for ham. Gjør ham ialfall smertefri. Ja nu kann jeg ikke mer.

Takk og venlig hilsen.

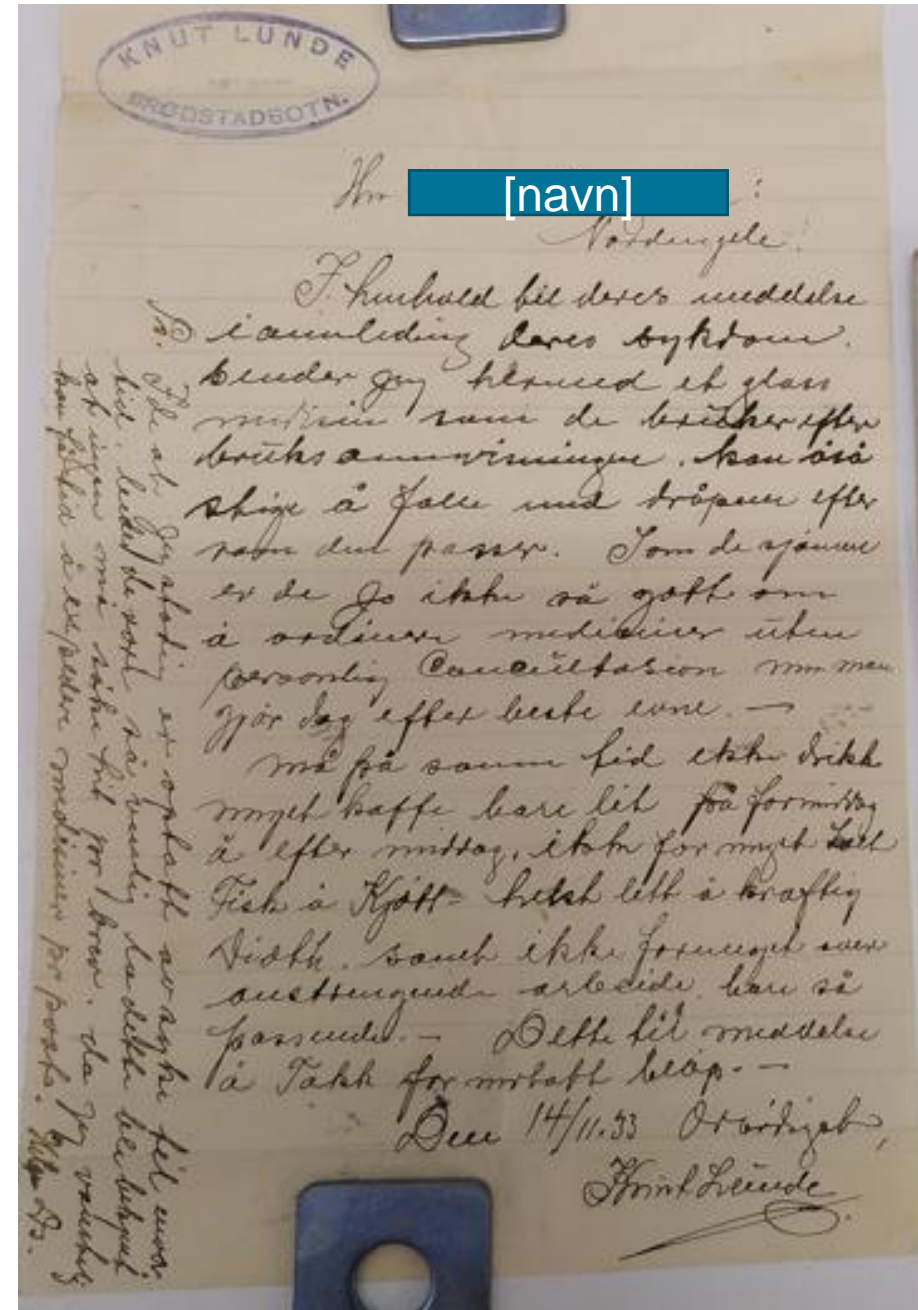
«Ild. Tellegram!
fra Vardø kl. 12.42 ...

Vær venlig, stans
blodforhjøftning, venstre
arm ...»

Ild. Tellegram!
fra Vardø. Kl. 12.42
~~Til~~ Kvit Lunde
Brødstad
Vær venlig, stans blodfor-
hjøftning, venstre arm.
Løst 11 brakt 4 - 1896

Brødstad stasjon 22 - 5

Et brev fra Lunde med råd fra en pasient har et ps. i marginen:

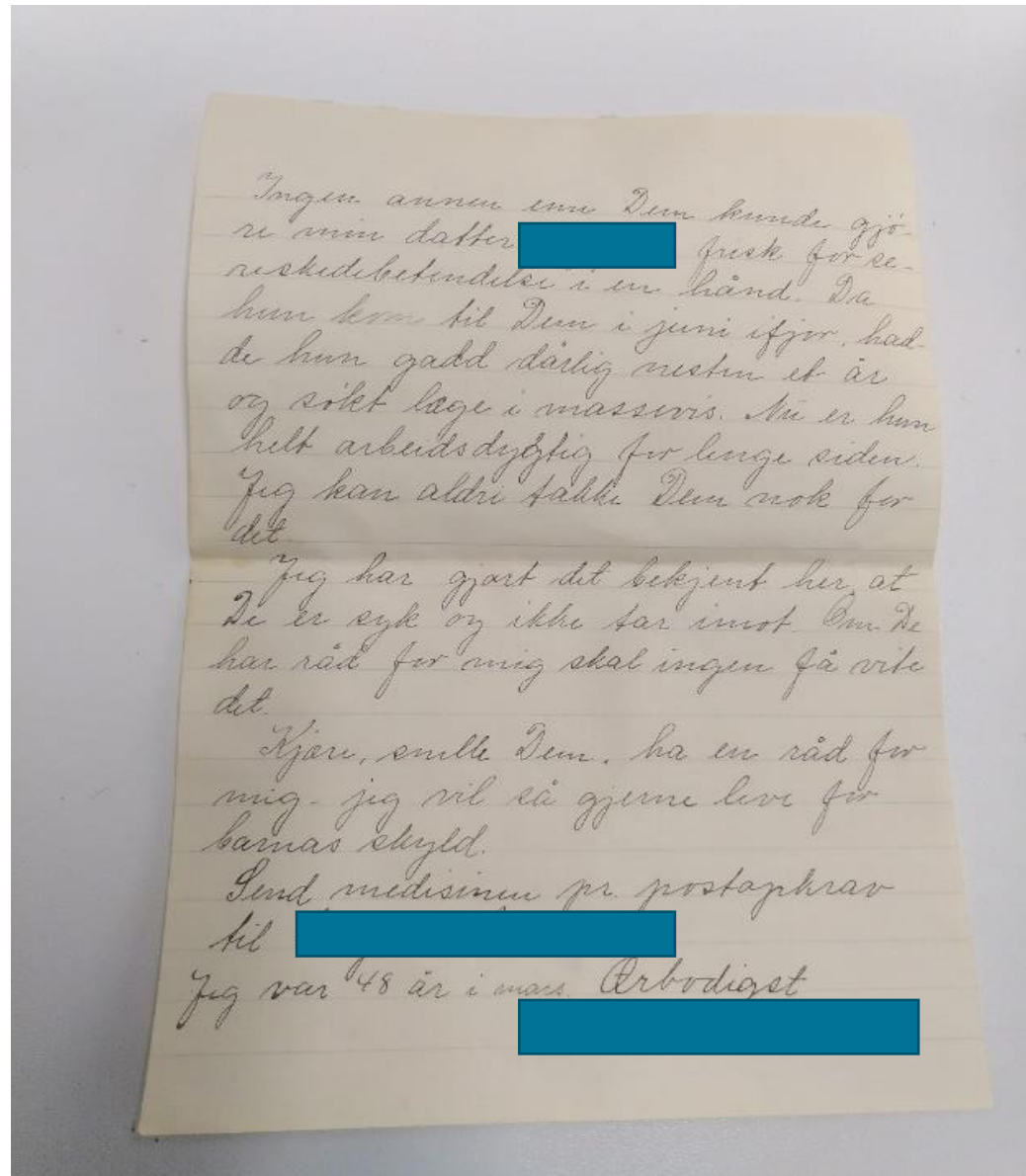
«Ps. Ide at jeg stadig er optatt med syke til envær tid bedes de være så venlig la dette bli bekjent at ingen må søke hit pr. brev da jeg vanskelig kan få tid å expedere medisiner pr post. Hilsen Ds.»

« .. Ingen annen enn Dem kunde gjøre min datter ... frisk for seneskedebetendelse ... hadde... søkt læge i massevis. Nu er hun helt arbeidsdygtig for lenge siden. Jeg kan aldri takke Dem nok for det.

Jeg har gjort det bekjent her at De er syk og ikke tar imot. Om De har råd for mig skal ingen få vite det.

Kjære, snille Dem, ha en råd for mig, Jeg vil så gjerne leve for barnas skyld...»

Ingen annen enn Dem kunde gjøre min datter [redacted] frisk for seneskedebetendelse i en hånd. Da hun kom til Dem i juni ifjor, hadde hun gadd dærlig mesten et år og søkt læge i massevis. Nu er hun helt arbeidsdygtig for lenge siden. Jeg kan aldri takke Dem nok for det.

Jeg har gjort det bekjent her, at De er syk og ikke tar imot. Om De har råd for mig skal ingen få vite det.

Kjære, snille Dem, ha en råd for mig - jeg vil så gjerne leve for barnas skyld.

Sind medicinum pr. postopkrav til [redacted]

Jeg var 48 år i mars. Arbodigst [redacted]

«(...) jeg er blit paa sat en dryppert (...) den er sat paa mig med ont (...) Muligens for at faa mig ödelagt (...) jeg beder dig der for at hjelpe mig

du maa utslette det saa det ikke efter later sig noget men.

samt maa du fore bygge at ikke mere ont blir mig paa fört (...)

Juleorden den 2/8
Ker. Knud Lunde
Brødskalotr.

Jeg maa faa laas af
bede dig om hjælp.
i noget, jeg er blit
paa sat.
jeg er blit paa sat
en dryppert, og jeg
har had den nu i en
Maaned. jeg er ikke
blit beroliget, men den
er sat paa mig med ont.
samt en hel slappels.
av tjans delare. det
er noget som har for
aarsaket, det muligens
for at faa mig ödelagt.

Jeg har hørt nogen har
lovt mig ont; folk som
jeg ingen ting har gjort
saa jeg har gjeld for
at alle av at det er sat
paa mig. jeg beder dig
der for at hjelpe mig
du maa utrykke det saa
det ikke efter later sig
noget mere. samt maa
du fore bygge at ikke
mere ont blir mig paa
fört. jeg beder dig hjelpe
mig saa godt du kan.
jeg beder dig her med
ker. 20. og mere skil
jeg sende sigten
jeg har for noget dig
personlig for godt.
det som jeg med sikkerhet

*Hvori Regning av 4-10-33
med Kr 433,30*

Til

Apoteket Nordstjernen

*1 Korthening eller skjeddelens forpølling
på innsett avanning på 500,00*

TROMSØ

Apoteket "Nordstjernen", Tromsø

Tromsø den 4.10.33
Telefon 332

Apoteket „Nordstjernen“, Tromsø.
F. G. Zapffe.

Kvartal	No.	Helge Bilag	DEBIT
	1		
	2	10 stk. Gumm. Blyg. 7/10	1,50
	3	10 stk. Blyg.	2,50
	4	100 - Gummibånd	2,50
	5	100 - Gummibånd	2,50
	6	4 1/2 Papp. Ambrosien	4,98
	7	100 - Gummibånd	2,50
	8	Sellulosebånd 600	2,00
	9	100 - Gummibånd	2,25
	10		479,85
	11	-5%	21,00
	12		398,83
	13	1/4 Liter Mac	16,00
	14	1/2 Liter Mac	3,45
	15	1/2 Liter Mac 1/10	13,00
	16		433,30
	17		
	18		
	19		
	20		
	21		
	22		
	23		
	24		
	25		
	26		
	27		
	28		
	29		
	30		
	31		
	32		
	33		
	34		
	35		
	36		

Apoteket „Nordstjernen“
F. G. Zapffe

Tromsø den 4.10.33 493
Telefon 332

Hr. Knut Lunde.
Brøstadbotn.

Mottag min bedste takk for Deres venlige brev idag og for ordren på KRØNEN, Kr. 500,00, som er Dem godskrevet. Naar jeg har tatt omskrivne ut av banken, skal jeg sende Dem erkjendelse for det. Vi er nu i full gang med ordren, som jeg haaber skal bli færdig til i aften. Her er nu rikelig sne paa fjeldene, saa det er vel snart vinter for alvor - desværre. Ønskende Dem en god nat utover, er De med fruene, som vel nu er kommet hjem, venligst hilset.

Deres forbanne

F. G. Zapffe

Tromsø den 4/10 1933

Hr. Knut Lunde

Apoteket „Nordstjernen“, Tromsø.
F. G. Zapffe.

Kvartal	No.	Helge Bilag	Kr.	DEBIT	Øre
	1	300 - Ambrosien		2,15	
	2	24 - Gummibånd		2,15	
	3	50 - Gummibånd		3,00	
	4	100 - Gummibånd		2,50	
	5	100 - Gummibånd		2,50	
	6	100 - Gummibånd		2,15	
	7	100 - Gummibånd		2,15	
	8	100 - Gummibånd		10,25	
	9	100 - Gummibånd		2,95	
	10	100 - Gummibånd		1,70	
	11	100 - Gummibånd		18,85	
	12	100 - Gummibånd		4,25	
	13	100 - Gummibånd		1,70	
	14	100 - Gummibånd		6,00	
	15	100 - Gummibånd		14,95	
	16	100 - Gummibånd		1,05	
	17	100 - Gummibånd		2,95	
	18	100 - Gummibånd		5,05	
	19	100 - Gummibånd		27,10	
	20	100 - Gummibånd		48,00	
	21	2 - Gummibånd		9,00	
	22	5 - Gummibånd		12,50	
	23	2 - Gummibånd		7,30	
	24	100 - Gummibånd		2,25	
	25	2 - Gummibånd		8,00	
	26	2 - Gummibånd		5,00	
	27	6 - Gummibånd		20,70	
	28	3 - Gummibånd		2,45	
	29	5 - Gummibånd		31,50	
	30	2 - Gummibånd		2,50	
	31	1 - Gummibånd		0,45	
	32	8 - Gummibånd		4,20	
	33	100 - Gummibånd		9,65	
	34	100 - Gummibånd		3,00	
	35	30 - Gummibånd			
	36	30 - Gummibånd			
	37	25 - Gummibånd			
	38	25 - Gummibånd		16,50	
	39	25 - Gummibånd		6,25	
	40	10 - Gummibånd		3,00	
				396,45	

Store regninger fra apotek

Kr 433,30 i 1933 tilsvarer ifølge SSBs kalkulator 18.000 kroner i 2020.

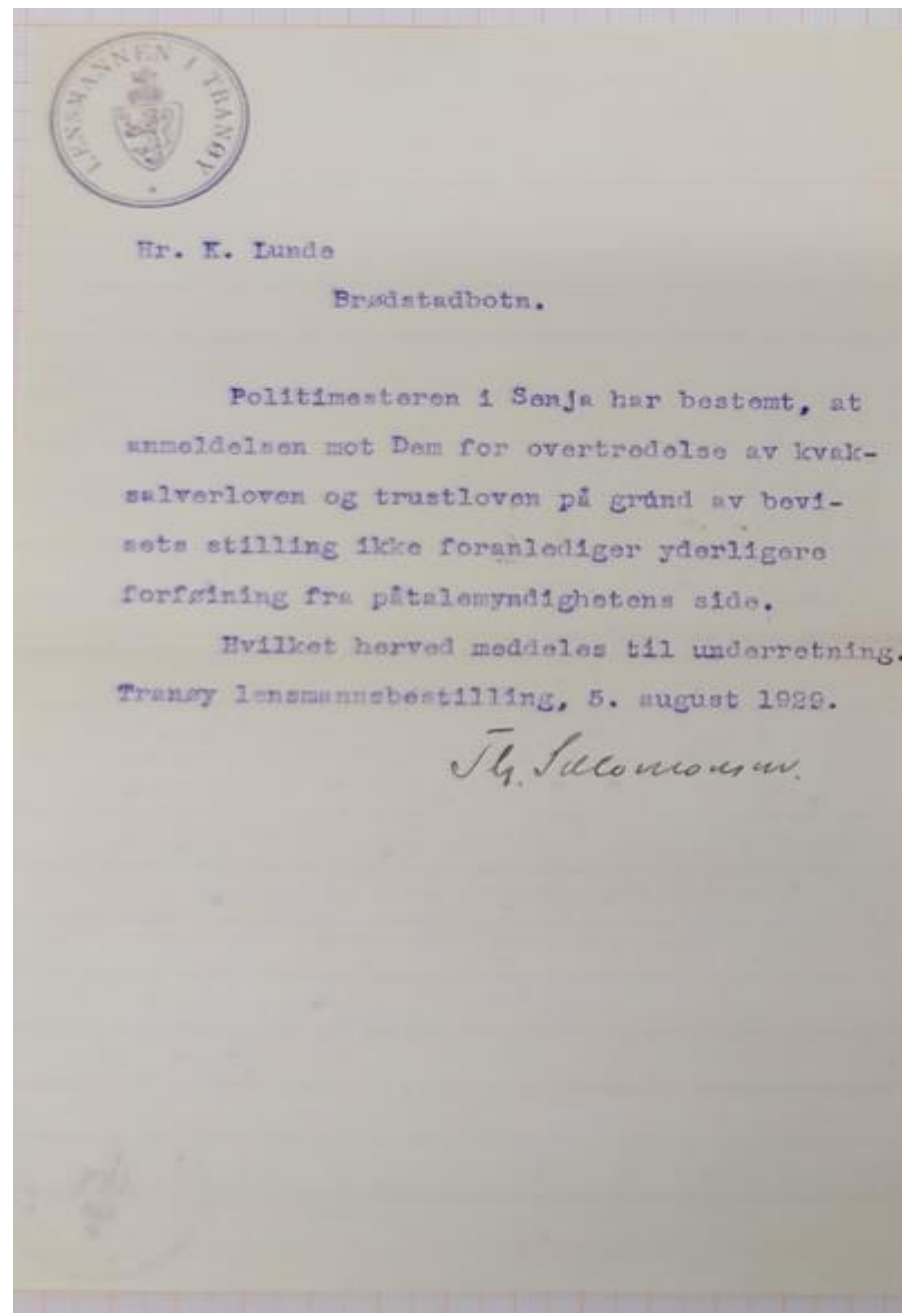
Apoteker Fritz Zapffe i Tromsø har lagt brev ved regningene. Belyser bl.a. praktiske følger av bankkrisen sent på 1920-tallet.

Alternativ medisin

I *Årbok for Salangen 1994* skriver Harald Normo:

«Knut ble også beskyldt for kvakksalveri, bl.a av overlege Borchmann ved Harstad sykehus, men denne anklagen førte ikke fram og Knut fikk fortsette sin virksomhet».

Brev fra Lensmannen i Tranøy i 1929 viser at Lunde hadde blitt anmeldt for overtredelse av både kvaksalverloven og trustloven, og at saken ble henlagt.

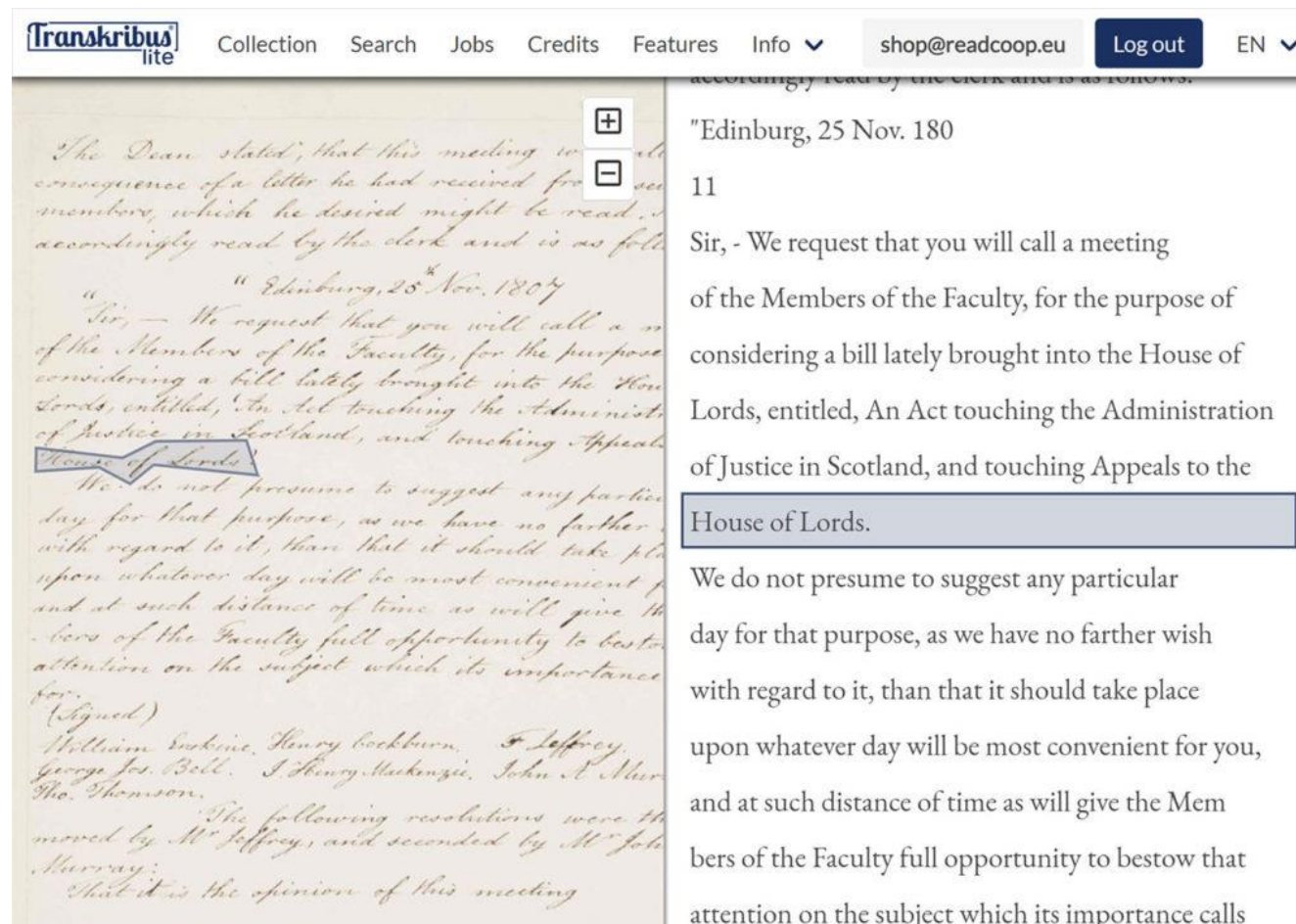
(Lunde har sendt telegram og henvist til lege)

«Hjertelig tak for Tellegrammet. Hvoraf jeg ser at de henviser mig til Lægerne, Men jeg er ganske fornóid af dem. Derfor henvender jeg mig til dem og ber dem saa inderlig som jeg kan om at de maa være saa snild og hjælpe mig udaf mine lidelser (...)»

Jesu navn.
Gründstad 24/ 1923.
Ker. K. Lunde.
Hjertelig tak for Tellegrammet. Hvoraf jeg ser at de henviser mig til Lægerne, Men jeg er ganske fornóid af dem.
Derfor henvender jeg mig til dem og ber dem saa inderlig som jeg kan om at de maa være saa snild og hjælpe mig udaf mine lidelser
Jeg tror det er megen Nervesmerter jeg lider af. Som sagt er det Hóire Hofled som har meste smerte og nu begynder smerten at gaa ~~ind~~ i Ryggen. jeg er ^{saa} daartlig

Fremtidige drømmer

- Helt ordnet/strukturert arkiv
- Brevskriverfortegnelse
- Fullstendig digitalisering
- Automatisk håndskriftstranskribering?

Transkribus
lite

Collection Search Jobs Credits Features Info shop@readcoop.eu Log out EN

accordingly read by the clerk and is as follows.

"Edinburg, 25 Nov. 180

11

Sir, - We request that you will call a meeting of the Members of the Faculty, for the purpose of considering a bill lately brought into the House of Lords, entitled, An Act touching the Administration of Justice in Scotland, and touching Appeals to the House of Lords.

We do not presume to suggest any particular day for that purpose, as we have no farther wish with regard to it, than that it should take place upon whatever day will be most convenient for you, and at such distance of time as will give the Members of the Faculty full opportunity to bestow that attention on the subject which its importance calls for.

(Signed)
William Erskine, Henry Cockburn, & Jeffrey,
George Jas. Bell, J. Henry Mackenzie, John A. Murray,
The Thomson.

The following resolutions were then moved by Mr Jeffrey, and seconded by Mr John Murray:
That it is the opinion of this meeting

Bruk av arkivmaterialet

- Avtrekkskap
- Digitalisering
 - Munin: UiT forskningsarkiv
- Sensitive opplysninger
 - 100-årsembargo

UiT Norges arktiske universitet

Privatarkiv nr. 28 Knut Lunde (1867–1937)

Omfang, innhold og UBs arbeid

Henning Hansen & Marianne Kaldager
Universitetsbiblioteket i Tromsø

post@ub.uit.no

